

PREDLOG

Na osnovu člana 9 Pravilnika o kontinuiranoj farmaceutskoj edukaciji i načinu vrednovanja svih oblika stručnog usavršavanja farmaceuta, broj: 304/21 od 02.04.2022. godine, Izvršni odbor Farmaceutske komore Crne Gore, na predlog Komisije za kontinuiranu farmaceutsku edukaciju, na elektronskoj sjednici od aprila 2022. godine, donio je

IZMJENE I DOPUNE GODIŠNJEG PLANA I PROGRAMA KONTINUIRANE FARMACEUTSKE EDUKACIJE ZA 2022. GODINU

STRUČNO USAVRŠAVANJE:

I Naziv teme: SMART FARMACEUT MODUL 2 Post-COVID Savjetovalište u Vašoj apoteci

Obrazloženje: Posljedice obolijevanja od COVIDa-19 mogu uključivati postojane, perzistirajuće simptome i medicinske komplikacije koje mogu trajati mjesecima nakon početnog oporavka od bolesti. U recentnoj literaturi nalazimo sustavne preglede i meta-analize studija koje nam daju sve jasniju sliku o dugotrajnim posljedicama COVIDa-19 od kojih mnoge možemo uspješno trijažirati, pratiti, pa i tretirati u okviru odgovornog samoliječenja u ljekarni ili u suradnji s drugim pružateljima zdravstvene skrbi. Procjenjuje se da čak 80% zaraženih pacijenata sa SARS-CoV-2 razvije jedan ili više dugotrajnih simptoma.^[1] Među najčešćim simptomima nalazimo umor (58%), glavobolju (44%), poremećaje koncentracije i pamćenja (27%), gubitak kose (25%) i poteškoće kod disanja (24%). Spominju se i respiratorni simptomi (kašalj, nelagoda u prsima, plitko disanje, apneja u snu i plućna fibroza), kardiovaskularni (aritmije, miokarditis, hipertenzija), neurološko-psihološki (demencija, depresija, anksioznost, poremećaji spavanja opsesivno-kompulzivni poremećaji), a drugi su bili nespecifični poput gubitka kose, zujanja u ušima, poteškoća u gutanju i noćnog znojenja.

Apoteka je mjesto zaštite, skrbi, prevencije, liječenja i praćenja pacijenata, te se nameće potreba organiziranja post-COVID savjetovališta koje bi pacijentima bilo dostupno u obliku kognitivne usluge temeljene na recentnim spoznajama i dokazima, uz traženje konkretnih rješenja za saniranje simptoma, obnovu sluznice, kože, funkcionalni oporavak osjetila i organa, te pomoć u održavanju

mentalnog, respiratornog i kardiovaskularnog zdravlja, te općenito rekonvalescenciji. Razvoj preventivnih mjera za ozbiljnije komplikacije, kao i tehnika rehabilitacije i strategija upravljanja terapijom, samoliječenjem i stanjem pacijenata, pronalaziti ćemo kroz dugotrajnu skrb i brigu o preboljelima od COVIDa-19. Magistar farmacije, zajedno sa svojim timom, u suradnji s drugim pružateljima zdravstvene skrbi, može odigrati ključnu ulogu u postizanju ovih ciljeva.

Cilj: Polaznici će dobiti uvid u algoritam savjetovanja pacijenata za samoliječenje simptoma poslije preboljenog COVID-a. Kroz praktične primjere dobiti će smjernice za liječenje dugotrajnog umora, poremećaja mentalnog zdravlja i kognitivnih funkcija, ispadanja kose, bolova u mišićima, respiratornih problema, promjena na krvnoj slici, gubitak mirisa.

Praktično će naučiti vježbe disanja, olfaktorni trening, te kako prepoznati je li stezanje u prsima kardiološke ili respiratorne prirode. Naučit ćemo kako slagati post-COVID pakete za liječenje posljedica i kako pratiti pacijenta.

Predavači: Doc. dr. sc. Arijana Meštrović, MPharm i Prof. Dr. Dragan Laušević

Rok realizacije: 04 maj 2022. godine

II Naziv teme: DIJABETES

Dijabetes melitus tip II - etiologija, patogeneza i savremeni terapijski modaliteti

Obrazloženje: Dijabetes tipa 2, često nazivan i dijabetesom odraslih, je česta bolest kod koje dolazi do nesposobnosti organizma da na pravi način iskoristi šećer i insulin, supstancu koju proizvodi pankreas da bi smanjila nivo šećera u krvi nakon obroka. Prema procjenama danas u svijetu preko 170 miliona ljudi boluje od šećerne bolesti, a do 2025. taj broj će se više nego udvostručiti.

Smanjena osjetljivost na insulin prisutna je u najvećem broju oboljelih sa tipom 2 dijabetesa nezavisno od tjelesne težine i povezuje se sa nekoliko faktora: genetskim faktorom (još nedefinisanim), koji vremenom (starenjem) dobija na

značenju, sedeternim načinom života, abdominalnom visceralnom gojaznošću itd.

Cilj:

- Predstaviti savremeni pogled na tzv. adultni dijabetes, njegov uzrok u svjetlu najnovijih istraživanja, te patogenezu, kao i moderne vidove terapijskog pristupa, aktuelne zadnjih godina.

Predavač: Dr sci med. Aleksandar Đogo – KBC Crne Gore

Rok realizacije: do 30. aprila 2022. godine

III Naziv teme: PSIHOFARMACI (primjena, potrošnja, iskustvo iz prakse)

Psihofarmaci - primjena, potrošnja, iskustvo iz prakse:

Najzastupljeniji lijekovi u psihofarmakološkoj terapiji, njihovi željeni i neželjeni efekti, primjeri iz prakse

Obrazloženje: Psihofarmakološki lijekovi, od kojih najstariji datiraju iz druge polovine 20 vijeka, i dalje predstavljaju kontroverzu i nepoznanicu kako za laičku, tako i za širu stručnu zajednicu. Zašto ih koristimo, koji su najčešći mitovi, a kakve su činjenice, šta znače medicina i farmacija zasnovane na dokazima, i kako da zajedničkim naporima unaprijedimo ishode za pacijente.

Cilj:

- Cilj: 1. obezbjeđivanje individualno prilagođene zdravstvene njege kroz multidisciplinarni pristup, bezbjednu, adekvatnu i isplativu upotrebu lijekova
- Cilj: 2. učvršćivanje interprofesionalne saradnje farmacije i psihijatrije, kako bi se unaprijedio kvalitetet usluga za specifičnu populaciju pacijenata

Predavač: Dr med. Tea Dakić, mr sc. bioetike - Klinika za Psihijatriju, KBC Crne Gore

Rok realizacije: do 30. juna 2022. godine

IV Naziv teme: Racionalna primjena nesteroidnih antiinflamatornih lijekova (NSAIL) i najnovije preporuke vezano za njihovu bezbjednost i efikasnost (primjena, potrošnja, iskustvo iz prakse)

Obrazloženje: Nesteroidni antiinflamatorni lijekovi (NSAIL) pripadaju grupi lijekova koji se u značajnoj mjeri propisuju i primjenjuju u Crnoj Gori. S obzirom da se različiti lijekovi iz ove grupe koriste kao terapija brojnih akutnih i hroničnih upalnih stanja, vrlo je značajno uskladiti njihovo propisivanje i izdavanje pacijentu sa najnovijim, naučnim informacijama o njihovoj bezbjednosti i efikasnosti. Poznavanje bezbjednosnog profila ovih lijekova i identifikovanje pacijenata koji su u izračenom riziku od ispoljavanja ozbiljnih neželjenih dejstava bi značajno doprinijeli racionalizaciji njihovog propisivanja i potrošnje u Crnoj Gori. Neracionalna primjena NSAIL, posebno van odobrenih uslova primjene (npr. neadekvatna doza lijeka, neadekvatan vremenski period primjene lijeka) povećava rizik od ispoljavanja ozbiljnih neželjenih dejstava. Pored zdravstvenog, ne treba zanemariti i ekonomsko opterećenje društva neracionalnom primjenom lijekova iz grupe NSAIL. U Crnoj Gori u toku je implementacija naučno-istraživačkog i inovativnog projekta koji je podržan od strane Evropske unije pod nazivom "*Monitoring the prescription of diclofenac with the aim of optimisation of its safe use*". Projekat implementira Institut za lijekove i medicinska sredstva (CInMED). Cilj projekta je da kroz inovativne informatičke alatke implementirane u primarnoj zdravstvenoj zaštiti ljekari propisuju diklofenak u skladu sa najnovijim naučnim informacijama o njegovoj efikasnoj i bezbjednoj primjeni.

Cilj:

- predstaviti farmaceutima rezultate projekta koji se implementira u periodu 2020-2022. godine tj predloženih intervencija na nivou primarne zdravstvene zaštite koje bi trebalo da doprinesu racionalizaciji propisivanja diklofenaka.
- kroz primjere iz prakse koje će prezentovati ljekar koji propisuje sistemske formulacije NSAIL i farmaceut koji iste izdaje predstaviti praksu primjene NSAIL u Crnoj Gori

Predavači:

Maja Stanković, projekt manager, rukovodilac projekta
Farmaceut iz prakse

Ljekar iz primarnog/sekundarnog/tercijarnog nivoa zdravstvene zaštite kojipropisuje sistemske formulacije NSAIL

Rok realizacije: do 31. maja 2022. godine

V Naziv teme: Ljekovi i njihov uticaj na funkciju jetre

Obrazloženje: Jetra je vrlo značajan organ u eliminaciji (metabolizam i izlučivanje) lijekova. Pojedini lijekovi, koji su od velikog značaja u liječenju određenih bolesti, imaju potencijal da veoma rijetko izazovu ozbiljna neželjena dejstva na jetri (hepatotoksičnost). U određenim situacijama hepatotoksičnost je predstavljala i razlog za povlačenje pojedinih lijekova iz prometa. Uloga farmaceuta u minimizaciji rizika od ozbiljnih neželjenih dejstava koji se mogu ispoljiti na jetri se prvenstveno zasniva na dobrom poznavanju bezbjednosnog profila lijekova koje izdaju i blagovremenom ukazivanju pacijentima na moguće simptome hepatotoksičnosti, koji se povezuju sa primjenom pojedinih lijekova.

Cilj:

- upoznati farmaceute sa pojmom i različitim mehanizmima nastanka hepatotoksičnosti (etiologija, patogeneza)
- predstaviti primjere lijekova koji su hepatotoksični i regulatorne mjere koje su s tim u vezi sprovedene od strane nadležnih Agencija/Instituta za lijekove
- predstaviti iskustva farmaceuta iz prakse u vezi sa izdavanjem lijekova koji imaju hepatotoksični potencijal

Predavači:

Predstavnik CInMED,

Ljekar, subspecijalista gastroenterohepatolog sa iskustvom u liječenju hepatotoksičnih reakcija

Farmaceut iz prakse

Rok realizacije: do 30. septembra 2022. godine

VI Naziv teme: Rezolucija CM/RES(2020)3 o implementaciji farmaceutske zdravstvene zaštite u korist pacijenata i zdravstvenih usluga

Obrazloženje: Odbor ministara Savjeta Evrope, gdje Crna Gora predstavlja jednu od članica, usvojio je „Rezoluciju o implementaciji farmaceutske zdravstvene zaštite u korist pacijenata i zdravstvenih usluga“ s ciljem da se u svim članicama postigne implementacija farmaceutske zaštite na istom nivou. Ova rezolucija definiše okvir za promociju i primjenu koncepta farmaceutske zaštite u nacionalnim zdravstvenim sistemima.

Rezolucijom se definiše farmaceutska zdravstvena zaštita koja podstiče farmaceute da koriste svoju stručnost kako bi doprinijeli promociji zdravlja i prevenciji bolesti na lokalnom odnosno nacionalnom nivou. Literaturni podaci i meta analize ukazuju na značajan uticaj farmaceutskih usluga u apotekama/bolničkim apotekama na cjelokupnu zdravstvenu zaštitu, pokazujući pozitivne efekte na kliničke ishode kod pacijenta i ekonomsku korist.

Preporuka Savjeta Evrope je da vlade država članica preuzmu odgovarajuće mjere za promociju i primjenu farmaceutske zdravstvene zaštite u svojim nacionalnim sistemima zdravstvene zaštite, u skladu s definicijom i elementima opisanim u aneksu ove Rezolucije.

Predavači će objasniti sadržaj odnosno suštinu Rezolucije i ulogu farmaceuta u ostvarivanju adekvatne farmaceutske zaštite. Takođe, biće predstavljeno trenutno stanje farmaceutske zaštite na nacionalnom nivou i primjeri iz prakse, ostvareni kroz Smart projekat- Astma radionice na nacionalnom nivou.

Cilj: Cilj ovog predavanja je promocija farmaceutske zdravstvene zaštite kao i uloge farmaceuta u sistemu zdravstvene zaštite u skladu sa Rezolucijom i njenim aneksom, što predstavlja jedan od prvih koraka za implementaciju farmaceutske zdravstvene zaštite na nacionalnom nivou na osnovu preporuke Odbora za farmaceutsku praksu i farmaceutsku zaštitu (Committee of Experts on quality and safety standards in pharmaceutical practices and pharmaceutical care (CD-P-PH/PC)) Evropskog direktorata za kvalitet lijekova i zdravstvenu zaštitu (European Directorate for the Quality of Medicines & HealthCare (EDQM)).

Predavači: Jasmina Krlić, Mehrixhana Dervishi Lazorja

Rok realizacije: do 30. novembra 2022. godine

PREDSJEDNIK IZVRŠNOG ODBORA
Milanka Žugić, dipl. Ph

Broj: 1396/21

Podgorica, 31. decembar 2021. godine

Objasnenje

Godišnji plan i program kontinuirane farmaceutske edukacije na predlog Komisije za kontinuiranu farmaceutsku edukaciju donosi Izvršni odbor Komore (Član 9) Pravilnika o kontinuiranoj farmaceutskoj edukaciji i načinu vrednovanja svih oblika stručnog usavršavanja farmaceuta).

Komora će organizovati stručno usavršavanje farmaceuta prema Planu i programu kontinuirane farmaceutske edukacije za 2022. godinu.

Područje stručnog usavršavanja utvrđuje Komisija za kontinuiranu farmaceutsku edukaciju.

Teme za ovaj Plan i program su urađeni na predlog članova Komore. Od predloženih 30 tema Komisija je izabrala 5 tema za koje smatra da bi bile korisne u ovoj godini i biće održane i realizovane u organizaciji Komore.

Ostale predložene teme Komora će nastojati realizovati sa našim organizatorima edukacija odnosno ponudićemo im teme i ako budu zainteresovani odnosno u mogućnosti da obezbijede predavaće i određeni broj tih tema biće 2022. godine.

Komisija za kontinuiranu farmaceutsku edukaciju pripremila je i dostavila Izvršnom odboru Predlog godišnjeg plana i programa za kontinuiranu farmaceutsku edukaciju na razmatranje i donošenje.

Predloženim Planom i programom obezbijeđeno je da članovi Farmaceutske komore CG mogu prikupiti dovoljan broj bodova potrebnih za produženje licence.